

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ S. Sayısı : 328

Silahlı Kuvvetler İhtiyaç Fazlası Mal ve Hizmetlerinin Satış, Hibe, Devir ve Elden Çıkarılması; Diğer Devletler Adına Yurt Dışı ve Yurt İçi Alımların Yapılması ve Eğitim Görecek Yabancı Askerî Personel Hakkında Kanun Tasarısı ve Millî Savunma ile Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları (1/636)

T. C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Tetkik Dairesi Başkanlığı

Sayı : K.K.T.D. 18/101-1556/07489

3 . 12 . 1984

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Millî Savunma Bakanlığınca hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulunca 18 . 10 . 1984 tarihinde kararlaştırılan «Silahlı Kuvvetler İhtiyaç Fazlası Mal ve Hizmetlerinin Satış, Hibe, Devir ve Elden Çıkarılması; Diğer Devletler Adına Yurtdışı ve Yurtiçi Alımların Yapılması ve Eğitim Görecek Yabancı Askerî Personel Hakkında Kanun Tasarısı» ile gerekçesi ekli olarak gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Turgut Özal
Başbakan

GENEL GEREKÇE

Türk silahlı Kuvvetleri tarafından üretilen veya tedarik edilen ikmal maddelerinden bazıları ya ihtiyaç fazlası bulunmakta veya çeşitli sebeplerle kadro dışı bırakıldığından atıl durumda kalmaktadır. Üretilen veya yurtiçinden ya da yurt dışından çeşitli yollarla tedarik edilen ve ihtiyaç fazlası bulunan veya kadro dışı bırakılan her sınıf ve her cins ikmal maddeleri ile her türlü hurdanın ve hizmetlerinin dost veya müttefik devletlere veya Türkiye'deki kurum ve kuruluşlara satılması, devir veya hibe edilmesi suretiyle gelirlerin artırılması ve sağlanacak bu gelirin Silahlı Kuvvetlerin Araştırma - Geliştirme ihtiyaçları dahil diğer güçlenmeye matuf ihtiyaçlarında harcanması maksadıyla hazırlanan bu Kanun Tasarısı ile dost veya müttefik devletler adına, onların ihtiyacı olan her cins ikmal maddelerinin, masrafları ilgili devletçe karşılanması kayıt ve şartıyla yurtiçi ve yurtdışı alımların yapılmasını sağlamaktadır. Ayrıca dost veya müttefik devletler Silahlı Kuvvetleri personelinin eğitilerek, siyasi münasebetlerimizin geliştirilmesi, bu eğitim karşılığı olarak yurdu-muza döviz ve mal girmesinin sağlanması öngörülmektedir.

Yukarıda belirtilen muameleler, mevcut 8.5.1969 tarihli ve 1176 sayılı Kanunda kâfi ve açık bir şekilde yer almadığından, eski Kanundaki boşlukları gidermek maksadıyla bu tasarı hazırlanmıştır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1. — Bu madde ile, Türk Silahlı Kuvvetleri tarafından üretilen veya yurtiçi veya yurtdışından çeşitli yollarla elde edilen her cins ve sınıf ikmal maddeleri, her türlü HEK ve hurda ile hizmetlerin, dost veya müttefik ülkelere veya Türkiye'deki kurum ve kuruluşlara satılması, devri, hibe edilmesi, özel kuruluş ve şahıslara satılması, dost veya müttefik devletler adına alımlar yapılması ve yabancı Silahlı Kuvvetler personelinin eğitilmesi esas ve usullerinin belirlenmesi öngörülmüştür.

Madde 2. — Türk Silahlı Kuvvetlerinin envanterinde veya elinde bulunan ve fakat Türk Silahlı Kuvvetlerinde kullanılmasına gerek kalmayan, kullanılmayan veya ihtiyaç fazlası bulunan her sınıf ve cins ikmal maddelerinin ve hizmetlerin satılması veya yabancı ülkelere veya yurtiçindeki kamu kurum ve özel kuruluşlarına bakım, onarım, kurtarma, yenileştirme hizmetleri ile her türlü eğitim desteği sağlanmasından elde edilen gelirin Silahlı Kuvvetler ihtiyaçları için kullanılmak üzere özel bir fona gelir kaydedilmesini öngören 1176 sayılı Kanun maksada kifayet etmemektedir. Mevcut Kanundaki her cins ikmal maddesi tabiri tabii-katta bazı maddeler üzerinde tereddütler meydana getirmekte, HEK ve hurda malzeme, mühimmat artıkları, boş mevzuat v.s. gibi maddeler ikmal maddesi addedilmediğinden satışlarının karşılığı; Kanunun öngördüğü fona yatırılmamaktadır. Ayrıca Silahlı Kuvvetlerin Kamu ve özel kuruluşlar ile şahıslara yaptığı kurtarma, tahliye, hava ve kara araç tahsisi gibi hizmetlerin karşılığında tahakkuk eden gelirler de doğrudan Hazineye irad kaydedilmektedir. 1176 Sayılı Kanunun öngördüğü muamelelerden ve elde edilecek fonun kullanma şekliinden; mesul ve yetkili merciler açıkça belirtilmemektedir. Kanunla sağlanan gelirin yalnızca; Savunma Sanayiinin gelişmesine ve Silahlı Kuvvetlerimizimizin silah ve malzemesinin tedariki için kullanılmasına cevaz vermektedir. Bu kaynağın kısıtlı bütçeler muvacehesinde, aynı zamanda Araştırma - Geliştirme faaliyetleri için de kullanılması zarurî görülmektedir.

Tasarının bu maddesi ile, yukarıda belirtilen aksaklıkları gidermek için hazırlanan kanunun, Türk Silahlı Kuvvetlerinin ürettiği veya çeşitli yollarla temin ettiği ihtiyaç fazlası ve kadro dışı bırakılan ikmal maddeleri, her türlü HEK, hurda ve hizmetin, mübadele, bağış, yardım ve satışı ile satılan silah ve malzemenin bakım, onarım, yenileme, hizmet ve eğitiminin sağlanması, diğer devletler adına yurtdışı ve yurtiçi alımların yapılması, yabancı dost devlet personeline askerî ve teknik eğitim sağlanması karşılığı elde edilecek döviz, mal ve hizmetleri kapsadığı açıklanmıştır.

Madde 3. — Tasarının sözkonusu maddesi ile, uygulamada doğabilecek tereddütleri ortadan kaldırmak için «İkmal Maddesi», «HEK», «Hurda» ve «Hizmet»in tarifi yapılmıştır.

Madde 4. — Tasarının bu maddesi ile, her ne kadar Devlet gelirlerinin bir elde toplanması malî mevzuat gereği ise de, Türk Silahlı Kuvvetlerinin gelişeceğini emniyete almak ve savunma sanayiini geliştirmek maksadı ile bu Kanun gereği satılan mal ve hizmetlerden elde edilen gelirin özel bir fonda toplanarak Silahlı Kuvvetlerin ihtiyacı için yeni bir kaynak sağlanmıştır.

Madde 5. — Bu madde ile, çeşitli yollardan elde edilen ve yıl içinde harcanamayan kaynağın gelecek yıllara devri suretiyle hem kaynakta devamlılık hem de harcamalarda esneklik sağlanmak istenmiştir.

Madde 6. — Tasarının söz konusu maddesi ile, Türk Silahlı Kuvvetleri tarafından dost ve müttefik devletlerin Silahlı Kuvvetleri personeline yaptırılacak eğitimin gerektirdiği masraflara ilgili devletlerin iştiraklerinin, 31 Mayıs 1963 tarih ve 244 Sayılı Kanun hükümlerine göre andlaşmalarla tespit edileceği esası getirilmiştir.

Madde 7. — Uygulamaya dair esasların getirildiği bu madde ile; Türk Silahlı Kuvvetlerinde mevcut ikmal maddelerinin kadro dışı edildiği veya ihtiyaç fazlası bulunduğu en iyi şekilde Genelkurmay Başkanlığına tespit edileceğinden, bu konuda yapılacak tasarruflarda Genelkurmay Başkanlığının gerek görmesi mecburiyeti getirilmiş, uygun görülen teklifin tasdiki konusunda Bakanlar Kuruluna yetki verilerek muamelelerde sürat sağlanması maksadıyla satış, hibe ve devir muameleleri 1050 Sayılı Muhasebe-i Umumiye ve 2886 Sayılı Devlet ihale Kanunları şümulü dışında bırakılmıştır.

Madde 8. — Tasarının bu maddesi ile, bu Kanun gereğince sağlanacak ihtiyaçlar ve bunlarla ilgili muameleler Kanunun maksadına uygun olarak her türlü vergi, resim ve harçtan muaf tutulmuştur.

Madde 9. — Bu madde ile, Kanunun yürürlüğe girmesi ile 9 Mayıs 1969 tarih ve 1176 sayılı Silahlı Kuvvetlerde Kadro Dışı Edilen veya İhtiyaç Fazlası Bulunan Malzemelerin Satılması ve Devredilmesi veya Hibe Edilmesi ve Eğitim Görecek Yabancı Silahlı Kuvvetler Personeli Hakkındaki Kanunun yürürlükten kalkacağı belirtilmiştir.

Madde 10. — Sözkonusu madde ile, Kanunun, yayımı tarihinde yürürlüğe gireceği açıklanmıştır.

Madde 11. — Tasarının bu maddesi ile, Kanun hükümlerinin Bakanlar Kurulu tarafından yürütüleceği belirlenmiştir.

Milli Savunma Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Milli Savunma Komisyonu
Esas No. : 1/636
Karar No. : 13

6 . 3 . 1985

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Silahlı Kuvvetler İhtiyaç Fazlası Mal ve Hizmetlerin Satış, Hibe, Devir ve Elden Çıkarılması, Diğer Devletler Adına Yurt Dışı ve Yurt İçi Alımların Yapılması ve Eğitim Görecek Yabancı Askerî Personel Hakkında Kanun Tasarısı, Komisyonumuzun 23, 1 ve 28.2.1985 tarihli 11 ve 12 nci birleşimlerinde ilgili Millî Savunma ve Maliye ve Gümrük Bakanlıkları temsilcilerinin de iştirakiyle tetkik ve müzakere edildi.

Gerek Tasarının gerekçesinde arz ve izah olunan hususlar ve gerekse ilgili Bakanlık temsilcilerinin verdikleri tamamlayıcı izahatı uygun mütalaa eden Komisyonumuz, tasarımı prensip olarak kabul ettikten sonra maddelerin görüşmesine geçti :

Amaç başlıklı tasarının 1 inci maddesine açıklık vermek gayesiyle bazı kelimeler ilave edilmiş ve madde bu değişiklikle Komisyonumuzca kabul edilmiştir.

«Kapsam» başlıklı tasarının 2 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

«Tarifler» başlıklı tasarının 3 üncü maddesinin üçüncü fıkrasının (B) bendindeki (arayış) kelimesinin manası üzerinde görüş farklılıkları nedeniyle bu kelime metinden çıkarılmış ve madde bu şekliyle Komisyonumuzca kabul edilmiştir.

«Kaynağın Bütçeye Kaydı» başlıklı tasarının 4 üncü maddesinde yapılan değişiklikle, elde edilen dövizler Bütçe ile ilgilendirilmiş, ayrıca tasarının sevkinden sonra İçişleri Bakanlığına bağlanan Sahil Güvenlik Komutanlığı tasarısı kapsamına alınmıştır.

«Geçici Yüklenmelere Girişme Yetkisi» başlıklı tasarının 5 inci maddesinin matlâbı kanun tekniğine uygun olarak (Gelecek Yıllara Sâri Yüklenmelere Girişme Yetkisi) şeklinde düzeltilmiş, ayrıca Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığının bağlı bulunduğu İçişleri Bakanlığına da gelecek yıllara sâri yüklenmelere girişmesi yetkisi verilmesi için madde yeniden düzenlenerek Komisyonumuzca kabul edilmiştir.

Tasarının 6, 7, 8, 9, 10 ve 11 inci maddeleri uygun görülerek Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Havalesi gereğince Plan ve Bütçe Komisyonuna tevdi buyurulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile sunulur.

Başkan <i>Ömer Ferruh İlter</i> İstanbul	Başkanvekili <i>Nevzat Yağcı</i> Elazığ	Sözcü <i>İlker Tuncay</i> Çankırı
Üye <i>Ahmet Kemal Aydar</i> Ankara	Üye <i>Hüseyin Şen</i> Artvin	Üye <i>Ali Rıza Akaydın</i> Çorum
Üye <i>Hayrettin Ozansoy</i> Diyarbakır	Üye <i>Burhan Cahit Gündüz</i> İzmir	Üye <i>Ali Topçuoğlu</i> Kahramanmaraş
Üye <i>Emin Fahrettin Özdilek</i> Konya	Üye <i>Mekin Sarıoğlu</i> Manisa	Üye <i>Musa Ateş</i> Tunceli

Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Plan ve Bütçe Komisyonu

Esas No. : 1/636

Karar No. : 124

22 . 5 . 1985

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Millî Savunma Bakanlığı tarafından hazırlanarak Bakanlar Kurulunca Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan ve ön havalesi uyarınca Millî Savunma Komisyonunda görüşüldükten sonra Komisyonumuza havale edilen «Silahlı Kuvvetler İhtiyaç Fazlası Mal ve Hizmetlerinin Satış, Hibe, Devir ve Elden Çıkarılması; Diğer Devletler Adına Yurt Dışı ve Yurt İçi Ahımların Yapılması ve Eğitim Görecek Yabancı Personel Hakkında Kanun Tasarısı», Komisyonumuzun 22.5.1985 tarihinde yaptığı 73 üncü birleşiminde, ilgili hükümet temsilcilerinin de iştirakiyle incelendi ve görüşüldü.

Bilindiği gibi; Türk Silahlı Kuvvetleri tarafından üretilen ve tedarik edilen ikmal maddelerinden bazıları ya ihtiyaç fazlası bulunmakta veya çeşitli sebeplerle kadro dışı bırakılması sonucunda atıl durumda kalmaktadır. Atıl durumda kalan bu maddelerin tasfiye işlemi ise 1176 sayılı Kanun hükümlerine göre yapılmaktadır. Ancak tasarı gerekçesinde de belirtildiğine göre; anılan Kanunun elde kalan ihtiyaç fazlası ile HEK'e ayrılmış ve hurda malzemelerin değerlendirilmesinde Silahlı Kuvvetler açısından ihtiyaca karşılık veremediği ileri sürülmektedir. Bu sebeple söz konusu tasarının hazırlandığı anlaşılmaktadır.

Tasarı ve gerekçesi üzerinde söz alan üyeler; tasarıda öngörülen hususları yerinde bulduklarını belirtmişlerdir. Ancak bazı üyeler; getirilen tasarı ile 1176 sayılı Kanun arasında ne gibi değişikliklerin bulunduğunu sormuşlar, ayrıca malzeme satışına ilişkin bir kanun tasarısında personel eğitimine ilişkin hususlara yer verilmesinin yanlış anlaşılabilirliğini ifade etmişlerdir. Bu görüşler doğrultusunda açıklamalarda bulunan Hükümet temsilcisi; 1176 sayılı Kanunda madde tanımlarına yer verilmediğini bunun yanında fon teşkilinin de ilk defa bu tasarı ile getirildiğini, hurdaların piyasa değeri üzerinden satılabilmesi imkânının da yeni getirilen tasarı ile imkân dahiline girdiğini, eğitim konusunun ise yabancı ülkelere satılacak veya hibe edilecek malzemenin kullanılmasını öğretmek amacıyla, satışın bir parçası olarak tasarıya monte edildiğini ifade etmiştir. Yapılan görüşme sonucunda tasarı ile gerekçesi benimsenmiş ve görüşmelere Millî Savunma Komisyonu metni esas alınarak maddelerinin incelenmesine geçilmiştir.

Millî Savunma Komisyonu metninin 1, 3, 7, 8 ve 9 uncu maddeleriyle yürürlük ve yürütmeye ilişkin 10 ve 11 inci maddeleri aynen kabul edilmiş,

Millî Savunma Komisyonu metninin 2 nci maddesi redaksiyona tabi tutularak «1, 2 ve 3» şeklinde gösterilen fıkra numaraları «A, B ve C» harfleriyle değiştirilmiş,

Millî Savunma Komisyonu metninin 4 üncü maddesinin 1 inci fıkrasının sonuna, ilgisi dolayısıyla, 5 inci maddesinin sonunda yer alan «Yılı içinde harcanamayan miktarlar ertesi yıla devredilir.» cümlesi eklenmiş,

Millî Savunma Komisyonu metninin 5 inci maddesinde yer alan «sarı yüklenmelere..» übaresini, yanlış anlaşılmaya mahal vermemek amacıyla «sarı taahhütlere..» şeklinde değiştirilerek kabul edilmiştir.

Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkanvekili
Aycan Çakıroğulları
Denizli

Sözcü
Alaattin Fırat
Muş

Kâtip Üye
Kadir Demir
Konya

Ahmet Akgün Albayrak
Adana

Mehmet Deliceoğlu
Adıyaman

A. Sırrı Özbek
Adıyaman
İmzada bulunamadı

Sururi Baykal
Ankara
İmzada bulunamadı

Ahmet Şamil Kazakoğlu
Bolu

N. Oğuzhan Artukoğlu
Burdur

İlhan Aşkın
Bursa

C. Tayyar Sadıklar
Çanakkale

Ünal Akkaya
Çorum

Ahmet Sarp
Diyarbakır
İmzada bulunamadı

İsmail Dayı
Balıkesir

Metin Yaman
Erzincan

Togay Gemalmaz
Erzurum

M. Hayri Osmanlıoğlu
Gaziantep

İbrahim Fevzi Yaman
Isparta

Tülay Öney
İstanbul

Özdemir Pehlivanoğlu
İzmir

İbrahim Özbıyık
Kayseri

Mehmet Budak
Kırşehir

İsmet Ergül
Kırşehir

Ayhan Fırat
Malatya

Haydar Özalp
Niğde

Enver Özcan
Tokat
İmzada bulunamadı

Fahrettin Kurt
Trabzon

Ferit Melen
Van

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

Silahlı Kuvvetler İhtiyaç Fazlası Mal ve Hizmetlerinin Satış, Hibe, Devir ve Elden Çıkarılması; Diğer Devletler Adına Yurt Dışı ve Yurt İçi Alımların Yapılması ve Eğitim Görecek Yabancı Askeri Personel Hakkında Kanun Tasarısı

Amaç

MADDE 1. — Bu Kanunun amacı; Türk Silahlı Kuvvetleri tarafından üretilen veya çeşitli yollarla temin edilen ihtiyaç fazlası her cins ve sınıf ikmal maddeleri ile bunlardan HEK durumunda olan veya hurdaya ayrılan mal ve hizmetlerin değerlendirilmesi ve eğitim görecek yabancı askerî personele dair esas ve usulleri belirlemektir.

Kapsam

MADDE 2. — Bu Kanun, Türk Silahlı Kuvvetleri tarafından üretilen, yurt içinden veya yurt dışından çeşitli yollarla elde edilen her cins ve sınıf ikmal maddelerinden HEK ve hurdaya ayrılanlar ile ihtiyaç fazlası bulunan veya çeşitli sebeplerle kadro dışı bırakılanların,

1. Türkiye'deki kamu veya özel kurum ve kuruluşlarına bedelsiz olarak devredilmesi, satılması veya bunların ürettikleri veya sahip oldukları malzeme ile mübadelesini;
2. Türkiye Cumhuriyetinin dış siyasi tutum ve menfaatlerine aykırı olmamak şartıyla dost veya müttefik devletlere;
  - a) Bağışlanmasını,
  - b) Değerinden az bedel karşılığında yardım olarak verilmesini,
  - c) Maliyet değerinden veya bunun üzerinde belirli bir kârla satılmasını,
  - d) Satılan silah ve malzemenin diğer devlet, kurum ve kuruluşlara satışı konusunda alıcı devlete, kurum ve kuruluşlara yetki verilmesini,
3. Yurt içi kurum ve kuruluşlar ile diğer devletlere satılan silah ve malzemenin bakım, onarım, yenileştirme, teknik hizmet ve eğitiminin sağlanmasını;

Ayrıca; her türlü masrafların ilgili devletler tarafından karşılanması şartı ile, bu devletler adına yurt içi ve yurt dışı alımların yapılmasını;

Silahlı Kuvvetler tarafından üretilen malzeme için siparişlerin kabulünü;

Dost ve müttefik devletlerin personeline sağlanacak askerî ve teknik eğitim karşılığı alınacak döviz, mal veya hizmetleri,

Yurt içindeki özel kuruluşlar ile şahıslara mal ve hizmet satışını;

Kapsar.

MİLLÎ SAVUNMA KOMİSYONUNUN KABUL
ETTİĞİ METİN

**Silâhlı Kuvvetler İhtiyaç Fazlası Mal ve Hizmetleri-
nin Satış, Hibe, Devir ve Elden Çıkarılması; Diğer
Devletler Adına Yurt Dışı ve Yurt İçi Alımların Ya-
pılması ve Eğitim Görecek Yabancı Personel Hak-
kında Kanun Tasarısı**

Amaç

MADDE 1. — Bu Kanunun amacı; Türk Silâhlı Kuvvetleri tarafından üretilen veya çeşitli yollarla temin edilen ve ihtiyaç fazlası bulunan her cins ve sınıf ikmal maddeleri ile bunlardan HEK durumunda olan veya hurdaya ayrılan mal ve hizmetlerin değerlendirilmesi ve eğitim görecek yabancı askerî personele dair esas ve usulleri belirlemektir.

Kapsam

MADDE 2. — Tasarının 2 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU METNİ

**Silâhlı Kuvvetler İhtiyaç Fazlası Mal ve Hizmetleri-
nin Satış, Hibe, Devir ve Elden Çıkarılması; Diğer
Devletler Adına Yurt Dışı ve Yurt İçi Alımların Ya-
pılması ve Eğitim Görecek Yabancı Personel
Hakkında Kanun Tasarısı**

Amaç

MADDE 1. — Millî Savunma Komisyonu metninin 1 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Kapsam

MADDE 2. — Bu Kanun, Türk Silahlı Kuvvetleri tarafından üretilen, yurt içinden veya yurt dışından çeşitli yollarla elde edilen her cins ve sınıf ikmal maddelerinden HEK ve hurdaya ayrılanlar ile ihtiyaç fazlası bulunan veya çeşitli sebeplerle kadro dışı bırakılanların,

A) Türkiye'deki kamu ve özel kurum ve kuruluşlarına bedelsiz olarak devredilmesi, satılması veya bunların ürettikleri veya sahip oldukları malzeme ile mübadelesini;

B) Türkiye Cumhuriyetinin dış siyasi tutum ve menfaatlerine aykırı olmamak şartıyla dost veya mütefik devletlere;

a) Bağışlanmasını,

b) Değerinden az bedel karşılığında yardım olarak verilmesini,

c) Maliyet değerinden veya bunun üzerinde belirli bir kârla satılmasını,

d) Satılan silah ve malzemenin diğer devlet, kurum ve kuruluşlara satışı konusunda alıcı devlete, kurum ve kuruluşlara yetki verilmesini,

C) Yurt içi kurum ve kuruluşlar ile diğer devletlere satılan silah ve malzemenin bakım, onarım, yenileştirme, teknik hizmet ve eğitiminin sağlanmasını;

Ayrıca; her türlü masrafların ilgili devletler tarafından karşılanması şartı ile, bu devletler adına yurt içi ve yurt dışı alımların yapılmasını;

Silahlı Kuvvetler tarafından üretilen malzeme için siparişlerin kabulünü;

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

Tarifler

MADDE 3. — Bu Kanunda geçen tabirlerden,

1. İkmal maddesi :

Bir Komutanlığın donanımı, bakım, onarım, idame ve eğitim faaliyetleri için zaruri olan her cins araç, gereç, makine, teçhizat hammadde, silah, mühimmat, anamalzeme, kimyevi malzeme, yedek parça, giyecek, yiyecek, yakacak, akaryakıt, ilaç donatım ve eğitim malzemelerini;

2. HEK (Onarımı yapılmayan ordu malı) :

Hizmette vasfını kaybeden, arızalı hale geldiklerinde, onarımları iktisaden mahzurlu olan malları;

3. Hurda :

A) İmar sırasında tahsisi yapılamayacak şekilde bozulan ve başka maksatla kullanma imkânı olmayan iktisadî kıymetleri,

B) İmar sırasında elde edilen kırıntı, arayış, döküntü gibi esas gayesinde kullanılması imkânı kalmayan malzeme artık ve parçaları,

C) İkmal maddesi kapsamında bulunan her cins malzeme, parça, makine, tezgâh, aparat, tesisat, muharrrik ve müteharrik araç ve gereçler ile silah ve silah parçaları, teçhizat, mühimmat ve mühimmat aksamından;

(a) Tedarik maksadına uygun şekilde kullanılması imkânı kalmayanları,

(b) Giderilmesi mümkün veya iktisadî olmayan arızalar dolayısıyla kullanma kabiliyetleri kalmayanları,

(c) Normal çalışma müddetini doldurması sebebiyle kullanılması imkânı kalmayan veya kullanılması ekonomik bulunmayan veya kullanılmasında tehlike olanları,

(d) Teknik ve teknolojinin gelişmesi karşısında tip, kapasite ve mahiyetleri itibarıyla kullanılışından ekonomik fayda temin edilmesi mümkün olmayanları,

(e) Muhafaza müddetlerinin sona ermesi ve miadını doldurması veya muhafaza şartlarının aksaması sebebiyle kullanma imkânı kalmayan veya kullanılışından iktisadî fayda elde edilmesi mümkün olmayanları,

(f) Kullanılması men olup da imhası cihetine gidilecek olanları,

4. Maden hurdası :

Bunlardan bir veya birden ziyade maden veya madenî halitalardan mamul olanları veya yapıları itibarıyla madenî aksamı galip bulunanları;

5. Hizmet :

Taraflar arasındaki (Kamu, özel kuruluş ve şahıslar ile dost ülkeler) anlaşmaya göre; bir işin yapılması için verilecek eğitim, teknik bilgi, bakım onarım, kurtarma liman ve müşavirlik desteği ile mülkiyeti elde olmak kaydıyla tahsis edilebilecek Kara, Deniz ve Hava araçları, gereç, silah, bina ve araziyi,

İfade eder.

(Millî Savunma Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

(Plan ve Bütçe Komisyonu Metni)

Tarifler

MADDE 3. — Bu Kanunda geçen tabirlerden

1. İkmal maddesi :

Bir Komutanlığın donanımı, bakım, onarım, idame ve eğitim faaliyetleri için zaruri olan her cins araç, gereç, makine, teçhizat, hammadde, silâh, mühimmat, ana malzeme, kimyevi malzeme, yedek parça giyecek, yiyecek, yakacak, akaryakıt, ilaç donatım ve eğitim malzemelerini;

2. HEK (Onarımı Yapılamayan Ordu Malı) :

Hizmette vasfını kaybeden, arızalı hale geldiklerinde, onarılmaları iktisaden mahzurlu olan malları;

3. Hurda :

A) İmal sırasında tahsisi yapılamayacak şekilde bozulan ve başka maksatla kullanma imkânı olmayan iktisadî kıymetleri,

B) İmal sırasında elde edilen kırıntı, döküntü gibi esas gayesinde kullanılması imkânı kalmayan malzeme artık ve parçaları,

C) İkmal maddesi kapsamında bulunan her cins malzeme, parça, makine, tezgâh, aparat, tesisat, muharrik ve müteharrik araç ve gereçler ile silâh ve silâh parçaları, teçhizat, mühimmat ve mühimmat aksamından;

(a) Tedarik maksadına uygun şekilde kullanılması imkânı kalmayanları,

(b) Giderilmesi mümkün veya iktisadî olmayan arızalar dolayısıyla kullanma kabiliyetleri kalmayanları,

(c) Normal çalışma müddetini doldurması sebebiyle kullanılması imkânı kalmayan veya kullanılması ekonomik bulunmayan veya kullanılmasında tehlike olanları,

(d) Teknik ve teknolojinin gelişmesi karşısında tip, kapasite ve mahiyetleri itibarıyla kullanılışından ekonomik fayda temin edilmesi mümkün olmayanları,

(e) Muhafaza müddetlerinin sona ermesi ve müddetini doldurması veya muhafaza şartlarının aksaması

Dost ve müttefik devletlerin personeline sağlanacak askerî ve teknik eğitim karşılığı alınacak döviz, mal veya hizmetleri,

Yurt içindeki özel kuruluşlar ile şahıslara mal ve hizmet satışını;

Kapsar,

Tarifler

MADDE 3. — Millî Savunma Komisyonu metninin 3 üncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

Kaynağın bütçeye kaydı

MADDE 4. — İkmal sistemleri ve hizmetlerin 2 nci maddede belirtilen usuller ile yapılan satışlarından yurt içinden elde edilecek Türk Lirası kaynak, Bütçenin (B) işaretli cetveline gelir, diğer yandan Millî Savunma Bakanlığı ve Jandarma Genel Komutanlığı Bütçelerinin sonunda açılacak özel tertibe ödenek kaydolunur.

İkmal sistemleri ve hizmetlerin 2 nci maddede belirtilen usuller ile dost ve müttefik devletlere yapılan satışlarından elde edilecek yabancı paralar T. C. Merkez Bankasında Millî Savunma Bakanlığı adına açılacak özel döviz hesabına ABD doları olarak kaydedilir.

Sağlanan bu kaynak, Genelkurmay Başkanlığınca tespit edilen ilke, öncelik ve anaprogramlara göre :

1. Savunma sanayimizin geliştirilmesi araştırma ve geliştirme hizmetleri veya Silahlı Kuvvetlerimizin ihtiyacı bulunan silah ve malzemenin tedariki için Kuvvet Komutanlıklarınca,
2. Jandarma Genel Komutanlığı bütçesine konanlar Jandarma Genel Komutanlığınca,
Kullanılır.

(Millî Savunma Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

sebebiyle kullanma imkânı kalmayan veya kullanılışından iktisadî fayda elde edilmesi mümkün olmayanları,

(f) Kullanılması men olup da imhası cihetine gidilecek olanları,

4. Maden hurdası :

Bunlardan bir veya birden ziyade maden veya madeni halitalardan mamul olanları veya yapıları itibarıyla madeni aksamı galip bulunanları;

5. Hizmet :

Taraflar arasındaki (Kamu, özel kuruluş ve şahıslar ile dost ülkeler) anlaşmaya göre; bir işin yapılması için verilecek eğitim, teknik bilgi, bakım onarım, kurtarma liman ve müşavirlik desteği ile mülkiyeti elde olmak kaydıyla tahsis edilebilecek kara, deniz ve hava araçları, gereç, silâh, bina ve araziyi, ifade eder.

Kaynağın bütçeye kaydı

MADDE 4. — İkmal Sistemleri ve hizmetlerin 2 nci maddede belirtilen usuller ile yapılan satışlarından, yurt içinden elde edilecek Türk Lirası kaynak, Bütçenin (B) işaretli cetveline gelir, diğer yandan Millî Savunma Bakanlığı, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı bütçelerinin sonunda açılacak özel tertibe ödenek kaydolunur.

İkmal sistemleri ve hizmetlerin 2 nci maddede belirtilen usuller ile dost ve müttefik devletlere yapılan satışlardan elde edilecek yabancı paralar, T.C. Merkez Bankasına Millî Savunma Bakanlığı, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı adına açılacak özel döviz hesabına ABD doları olarak kaydedilir.

Özel döviz hesabına kaydedilen bu dövizler, Genelkurmay Başkanlığı tarafından tespit edilecek öncelikler doğrultusunda, Millî Savunma ve İçişleri Bakanlıklarının vereceği talimata uygun olarak, T.C. Merkez Bankasınca Türk Lirası nakti aranmaksızın bekletilmeden transfer edilir.

Transfer edilen miktardan kesin harcamaya dönüşen kısmı gider belgelerine dayanılarak transfer tarihindeki döviz alış kuru üzerinden ilgili bütçeye gelir, ödenek ve gider kaydolunur. Bu amaçla, Maliye ve Gümrük Bakanlığı ilgili bütçelerde tertip açmaya yetkilidir.

(Plan ve Bütçe Komisyonu Metni)

Kaynağın bütçeye kaydı

MADDE 4. — İkmal sistemleri ve hizmetlerin 2 nci maddede belirtilen usuller ile yapılan satışlarından, yurt içinden elde edilecek Türk Lirası kaynak, Bütçenin (B) işaretli cetveline gelir, diğer yandan Millî Savunma Bakanlığı, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı Bütçelerinin sonunda açılacak özel tertibe ödenek kaydolunur. Yılı içinde harcanmayan miktarlar ertesi yıla devredilir.

İkmal sistemleri ve hizmetlerin 2 nci maddede belirtilen usuller ile dost ve müttefik devletlere yapılan satışlarından elde edilecek yabancı paralar, T.C. Merkez Bankasında Millî Savunma Bakanlığı, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı adına açılacak özel döviz hesabına ABD Doları olarak kaydedilir.

Özel döviz hesabına kaydedilen bu dövizler, Genelkurmay Başkanlığı tarafından tespit edilecek öncelikler doğrultusunda, Millî Savunma ve İçişleri Bakanlıklarının vereceği talimata uygun olarak, T.C. Merkez Bankasınca Türk lirası nakti aranmaksızın bekletilmeden transfer edilir.

Transfer edilen miktardan kesin harcamaya dönüşen kısmı gider belgelerine dayanılarak transfer tarihindeki döviz alış kuru üzerinden ilgili bütçeye gelir, ödenek ve gider kaydolunur. Bu amaçla, Maliye ve Gümrük Bakanlığı ilgili bütçelerde tertip açmaya yetkilidir.

Geçici yüklenmelere girişme yetkisi

MADDE 5. — Bu Kanun uyarınca elde edilen kaynaklara dayanılarak, gelecek yıllara geçici yüklenmelere girişmeye Millî Savunma Bakanlığı ve Jandarma Genel Komutanlığı yetkilidir. Yılı içinde harcanamayan miktarlar ertesi yıla devredilir.

Harcamalara katılma

MADDE 6. — Dost veya müttefik devletlerin Silahlı Kuvvetleri personeline, Türkiye'de veya o ülkede yaptırılacak askerî eğitimin gerektirdiği malzemenin değeri, sevki ve teslimi ile ilgili harcamalara ve eğitim personelinin yolluk, aylık ve diğer özlük haklarının ödenmesi ile ilgili bütün masraflara, tarafların hangi nispette ve ne şekilde katılacakları, 31 Mayıs 1963 tarih ve 244 sayılı Kanun hükümlerine göre yapılacak anlaşmalarla tespit edilir.

Uygulamaya dair esaslar

MADDE 7. — Bu Kanun hükümlerinin uygulanmasına dair her türlü faaliyet ve muamelelerin yapılması esasları, Genelkurmay Başkanlığının gerek görmesi üzerine Bakanlar Kurulu Kararı ile tespit edilir.

Bu Kanuna göre yapılması gereken her türlü faaliyet ve muameleler 1050 sayılı Muhasebe-i Umumiye Kanunu ve 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu hükümlerine tabi değildir.

Muafiyetler

MADDE 8. — Bu Kanun hükümlerine göre sağlanacak ihtiyaçlar ve bunlarla ilgili muameleler, her türlü vergi, resim, harç ve resmî kuruluşlara ait ardiye ücretinden muaftır.

(Millî Savunma Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Sağlanan bu kaynaklardan; Genelkurmay Başkanlığınca tespit edilen ilke, öncelik ve anaprogramlara göre :

1. Millî Savunma Bakanlığı Bütçesine konan ödeneklerle Bakanlık adına T.C. Merkez Bankasında açılacak özel döviz hesabına yatırılan ABD doları, savunma sanayiinin geliştirilmesi, araştırma ve geliştirme hizmetleri ve Silahlı Kuvvetlerin ihtiyacı bulunan silah ve malzemenin tedariki için, Millî Savunma Bakanının vereceği yetkiye dayanılarak Kuvvet Komutanlıklarınca,

2. Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı bütçelerine konan ödeneklerle bu komutanlıklar adına T.C. Merkez Bankasında açılacak özel döviz hesabına yatırılan ABD doları, İçişleri Bakanının vereceği yetkiye dayanılarak Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığınca,

Kullanılır.

Gelecek yıllara sâri yüklenmelere girişme yetkisi

MADDE 5. — Bu Kanun uyarınca elde edilen kaynaklara dayanılarak, gelecek yıllara sâri yüklenmelere girişmeye Millî Savunma ve İçişleri bakanlıkları yetkilidir. Yılı içinde harcanmayan miktarlar ertesi yıla devredilir.

Harcamalara katılma

MADDE 6. — Tasarının 6 ncı maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Uygulamaya dair esaslar

MADDE 7. — Tasarının 7 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Muafiyetler

MADDE 8. — Tasarının 8 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

(Plan ve Bütçe Komisyonu Metni)

Sağlanan bu kaynaklardan; Genelkurmay Başkanlığınca tespit edilen ilke, öncelik ve ana programlara göre :

1. Millî Savunma Bakanlığı Bütçesine konan ödeneklerle Bakanlık adına T.C. Merkez Bankasında açılacak özel döviz hesabına yatırılan ABD Doları, Savunma sanayiinin geliştirilmesi, araştırma ve geliştirme hizmetleri ve Silahlı Kuvvetlerin ihtiyacı bulunan silah ve malzemenin tedariki için, Millî Savunma Bakanının vereceği yetkiye dayanılarak Kuvvet Komutanlıklarınca,

2. Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı bütçelerine konan ödeneklerle bu Komutanlıklar adına T.C. Merkez Bankasında açılacak özel döviz hesabına yatırılan ABD Doları, İçişleri Bakanının vereceği yetkiye dayanılarak Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığınca, Kullanılır.

Gelecek yıllara sâri taahhütlere girişme yetkisi

MADDE 5. — Bu Kanun uyarınca elde edilen kaynaklara dayanılarak, gelecek yıllara sâri taahhütlere girişmeye Millî Savunma ve İçişleri bakanlıkları yetkilidir.

Harcamalara katılma

MADDE 6. — Millî Savunma Komisyonu metninin 6 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

Uygulamaya dair esaslar

MADDE 7. — Millî Savunma Komisyonu metninin 7 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Muafiyetler

MADDE 8. — Millî Savunma Komisyonu metninin 8 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

Yürürlükten kaldırılan hükümler

MADDE 9. — 8 Mayıs 1969 tarih ve 1176 sayılı Kanun ve diğer Kanunların bu Kanuna aykırı hükümleri yürürlükten kaldırılmıştır.

Yürürlük

MADDE 10. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 11. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

18 . 10 . 1984

Başbakan

T. Özal

Devlet Bakanı - Başbakan Yardımcısı

İ. K. Erdem

Devlet Bakanı

S. N. Türel

Devlet Bakanı

A. K. Alptemoçin

İçişleri Bakanı

A. Tanrıyar

Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bak.

M. V. Dinçerler

Ulaştırma Bakanı

V. Atasoy

Sanayi ve Ticaret Bakanı

H. C. Aral

Devlet Bakanı

K. Oksay

Devlet Bakanı

A. Tenekeci

Adalet Bakanı

M. N. Eldem

Dışişleri Bakanı

V. Halefoğlu

Bayındırlık ve İskân Bakanı

İ. S. Giray

Tarım Orman ve Köyşleri Bak.

H. H. Doğan

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı

C. Büyükbaş

Devlet Bakanı

A. M. Yılmaz

Devlet Bakanı

İ. Özdağlar

Millî Savunma Bakanı

Z. Yavuztürk

Maliye ve Gümrük Bakanı

V. Arıkan

Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanı

M. Aydın

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı

M. Kalemli

Kültür ve Turizm Bakanı

M. M. Taşçıoğlu

(Millî Savunma Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Yürürlükten kaldırılan hükümler

MADDE 9. — Tasarının 9 uncu maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Yürürlük

MADDE 10. — Tasarının 10 uncu maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Yürütme

MADDE 11. — Tasarının 11 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

(Plan ve Bütçe Komisyonu Metni)

Yürürlükten kaldırılan hükümler

MADDE 9. — Millî Savunma Komisyonu metninin 9 uncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

Yürürlük

MADDE 10. — Millî Savunma Komisyonu metninin 10 uncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

Yürütme

MADDE 11. — Millî Savunma Komisyonu metninin 11 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

